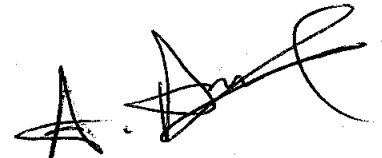

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ayşe ACAR BAŞARAN

Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih: 10 Kasım 2016		E.No: 2/1444		
Ysn. Üzm.	Bsk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gen. Sek.
KT	KT	KT	KT	KT
TBMM BAŞKANI	3			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
31 Ekim 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
31 Ekim 2016
87437

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de nefret suçu ve nefret söylemi çok yaygındır. Nefret suçu ve söylemi ile etkin bir mücadele söz konusu değildir. Bunun en önemli nedenlerinden biri doğrudan kolluk güçleri başta olmak üzere devlet görevlilerinin bizzat nefret suçu işlediği ya da nefret suçuna ortak olduğu pek çok örnek olayın olmasıdır. Devlet görevlileri tarafından geliştirilen nefret söylemi ve işlenen nefret suçlarının birçoğunun cezasız bırakılmasıdır. Türkiye’de nefret suçlarına ilişkin veriler sağlıklı değildir. Çünkü düzenli bir kayıt sistemi bulunmamaktadır. Bu nedenle de ulusal ve uluslararası raporlara nefret söylemi ve nefret suçlarına ilişkin gerçek rakamlar yansımamaktadır.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) nefret suçları tanımına göre: **“Nefret suçu; mağdur, mülk ya da suçun hedefi (B şikkında tanımlandığı şekliyle), bir grupla gerçek ya da edinilmiş bağlantısı, ilgisi, ilişkisi, destekçisi ya da üyesi olduğu için seçilerek, mülke ya da kişiye karşı işlenen herhangi bir suçu kapsamaktadır. Grup üyelerinin genel özelliklileri gerçek ya da edinilmiş ırk, ulus ya da etnik orijin, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, fiziksel ya da zihinsel engellilik, cinsel kaynaklı ya da diğer benzer unsurlara dayandırılabilir.”** Nefret söylemi ise Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 1997 tarih ve R (97) 20 sayılı tavsiye kararında şu şekilde tanımlanmaktadır; **“Nefret söylemi, hoşgörüsüzlük temeline dayalı, yabancı düşmanlığını, ırkçı nefreti, antisemitizmi ve diğer nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, öven ya da haklı gösteren her türlü ifade biçimidir.”**

Türkiye’de özellikle 2014 ve 2015’de nefret suçları ve nefret söylemi açısından oldukça ciddi ihlal vakaları yaşanmıştır. Nefret suçları ile ilgili genel tabloda büyük bir iyileşme yaşanmamış, ayrımcılık ve dışlanmaya en yaygın biçimde uğrayan toplumsal kesimler nefret suçlarının da mağduru olmaya devam etmiştir.

Kürtler, göçmenler, mülteciler, en çok nefret suçları dolayısı ile saldırıya uğrayan gruplar olmuştur. Ayrıca özel olarak mültecilere yönelik nefret suçlarında ciddi bir artış olmuştur. Bunda ülkede yaşayan geçici sığınmacıların sayısındaki ciddi artış ile birlikte ekonomik, sosyal sorunların yoğunlaşması önemli bir etkidir. Çadır kentler dışında yerleşen mültecilerin vatandaşlarla yaşadıkları anlaşmazlıklar iki grup arasında çatışma, saldırılar ve linç girişimlerini beraberinde getirmiştir. Özellikle mültecilerin yoğun biçimde yaşadığı güney şehirlerinde öldürme ve yerinden çıkarma vakaları yaşanmıştır.

Yakın tarihimizde de temelinde nefret suçunun da olduğu çok acı deneyimler söz konusudur. 6-7 Eylül 1955 olayları, Sivas Madımak Katliamı, nefret suçlarının göze en çok çarpan örneklerindendir. 2000’li yıllarda Hrant Dink, Rahip Santoro cinayetleri, Malatya katliamı, Manisa Selendi’de Romanları’na, Kütahya Emet’te Kürt işçilere yapılan saldırılar, Malatya Sürgü’de Alevilere yapılan linç girişimleri nefret söyleminin nefret suçu ile bedenleştiği olaylardır. Şubat 2014’de çıkarılan nefret suçları yasasının kapsamı ve işlevi ile ilgili tartışmalar da son derece önemlidir. Nefret suçunun ifade özgürlüğünü kısıtlama gerekçesi haline gelme potansiyeli Türkiye koşullarında oldukça yüksektir. Bu kaygı özellikle yasanın hazırlık sürecinde iktidar partisi temsilcilerinin söylemlerinden kaynaklanmaktadır.

2014 ve 2015 yıllarında gerçekleştirilen tüm seçimlerde de siyaset dilinde nefret söyleminin yaygınlaştığı görülmektedir. Farklı mezhep, inanç ya da yaşama biçimlerinin hedef gösterildiği kamplaştırıcı mesajlara sıkça tanık olunmuştur. Gezi olayları dolayısı ile düzenlenen etkinliklere katılanlara, legal Kürt siyasetinin yöneticilerine yönelik bu söylem sıkça gündeme oturmuştur. Bizzat Tayyip Erdoğan'ın 'affedersiniz Ermeni' ifadesi kamuoyunda ciddi rahatsızlık ve tepkilere neden olmuştur. Yine CHP liderinin Alevi olması dolayısı ile kullanılan dil nefret söylemi içeren bir yaklaşım taşımaktadır.

Anayasanın 10'ncu Maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 3'ncü Maddesi de adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesini koruma altına almaktadır.

Demokratik bir toplumda olması gereken farklı olan saygı, diyalog ve hoşgörü kültürüne zarar veren bu tür eylemlerin cezasız kalması toplumsal gerginliklerin artmasına ve toplumsal güvenliğin bozulmasına da yol açmaktadır. Nefret suçlarına karşı etkin bir mücadele bu suçların sosyal olarak kabul edilmediğinin göstergesi olarak ceza kanunlarında yaptırıma bağlanması etkin ve etkili bir soruşturma ve kovuşturmanı yapılması ile mümkün olabilecektir.

Nefret suçlarında mağdurla aynı özelliklere sahip toplumsal grup da korkutulur ve onlara gözdağı verilir. Hedeflenen grubun diğer üyeleri sadece gelecekteki yeni saldırılar riskini değil sanki saldırının mağduru kendileriymiş gibi hissederler. Eğer hedef alınan grup tarihsel olarak ayrımcılığın mağduruysa bu etkiler katlanır.

Suçun manevi unsurundaki bu yoğunluk ve çarpan etkisi ceza politikası gereği ayrıca ele alınmalıdır. Bu nedenle hukuk sistemimizde nefret saikin ve nefret suçunun ayrıca tanımlanarak daha ağır yaptırımla karşılanması gerekmektedir.

Bu Kanun Teklifiyle yukarıda ayrıntılarıyla anlatılan amaç doğrultusunda nefret suçlarını işleyenlere karşı verilen cezaların artırılması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-Ceza hukukunda genel eğilim suçun hangi saikle işlendiğine bakılmaması yönündedir. 5237 sayılı yasa 765 sayılı yasada olduğu gibi genel temayüle bir istisna getirmiş ve “töre saikiyle” işlenen suçlar Ceza Yasasının 82-1-k maddesinde olağan suç tanımının dışında ayrıca suçun nitelikli hali olarak cezalandırılmaktadır.

MADDE 2- Bir kişinin nefret saikiyle öldürülmesi, içerdiği saik nedeniyle bu suçun nitelikli halini oluşturmaktadır. Öldürme fiili kişi ya da kişilerin yaşama haklarını ellerinden alan en ağır suçlardan birisi niteliğindedir. Bununla birlikte işin içine nefret saiki girdiğinde hem sanığın niyeti ve hem de mağdura yönelen saldırı bu suçun basit halinden ayrılan, *suigeneris* bir yapı arz etmektedir.

MADDE 3-Nefret saikiyle hedef alınan bir kişinin yaralanması, suçun olağan biçimiyle mukayese edilemeyecek derecede, gerek kamu düzenine ve gerekse suçun mağduruna zarar vermektedir. Burada fail, mağduru, örneğin eşcinsel olduğu için veya Yahudi olduğu için bıçaklamaktadır. Fail için mağdur, nefret edilen grubun bir temsilcisidir. Failin saiki ve bunun sosyal dünyada yarattığı etki göz önünde bulundurulduğunda, sıradan bir yaralama eyleminden farklı cezalandırılması gerektiği açıktır; bu durum ceza artırımını zorunlu kılmaktadır.

MADDE 4- Uluslararası hukukta işkence, hiç bir hal ve şart altında kabul edilemeyen ve yükümlülük azaltılması yoluna gidilemeyen bir suç ve insan hakları ihlali olarak kabul edilmektedir.

MADDE 5- 4’üncü maddede belirtilen gerekçeler bu madde için de geçerlidir.

MADDE 6- Burada failin saiki nedeniyle suça verilen ceza arttırılmaktadır. Failin mağduru 2. maddede belirtilen gruplardan birisi içinden özel olarak seçmesi ve cinsel saldırıyı mağdurun bu karakteristik özelliğini dikkate alarak gerçekleştirmesi söz konusudur

MADDE 7- Burada fail istismar ettiği çocuğu nefret saikiyle bilhassa hedef almaktadır. Mağdur sadece failin cinsel dürtülerinin tatmini için değil, bunun yanı sıra ait olduğu gruba yönelik düşmanlık ve nefret hisleriyle özellikle seçilmiştir. Örneğin, fail Ermenilere duyduğu kin ve nefret sebebiyle, istismar etmek için Ermeni bir çocuğu kasten seçmiştir.

MADDE 8- Bu fıkrayla failin saiki cezanın ağırlaştırılmasına sebep olmaktadır. Fail örneğin sahibi olduğu iş yerinde çalışan çok sayıda kadından birisini ırkı nedeniyle hedef almaktadır.

MADDE 9- Azınlık grubunun nefret söylemleriyle hedef haline getirilmesi, ardından bu hedef haline getirilen grubun fiziksel ve başka türden saldırılara maruz kalması ülkemizde sıklıkla meydana gelen olaylardır. Azınlıklar söz konusu olduğunda tehdit, saldırıdan önceki son işaret olarak işlev görmektedir. Bu tür nefret saikiyle tehdide, alelade bir tehdide verilen cezadan daha fazlası verilmek durumundadır.

MADDE 10- Kişinin hürriyetinden mahrum bırakılması pek çok saikle işlenebilir. Olağan koşullarda bu suçun hangi saikle işlendiğinin bir önemi olmayabilir. Hal böyle olmakla beraber, bu suçun nefret saikiyle işlenmesi durumunda hem suça yönelen iradedeki

yoğunlaşma ve hem de suçun mağdur üzerinde yaratacağı fazladan travma, suça verilen cezanın arttırılmasını zorunlu kılmaktadır.

MADDE 11- Failin belli bir dini grubu nefret saikiyle engellemesi, alelade ibadeti engelleme suçunu aşan, onun ötesine geçen bir anlam ve önem taşımaktadır. Örneğin Türkiye’de bulunan bir Amerikan askerinin Müslümanlara duyduğu kin nedeniyle cami basarak ibadeti engellemesi içindeki saik göz ardı edilerek cezalandırılmaz. Bu nedenle de nefret saikiyle işlenen ibadeti engelleme suçuna uygulanacak cezanın arttırılması bir zaruret olarak ortaya çıkmaktadır.

MADDE 12- Konut dokunulmazlığının ihlali suçunun nefret saikiyle hedef alınan bir kişiye karşı işlenmesi bu suçun vasıflı halini oluşturmaktadır.

MADDE 13- Hukuka aykırı olarak kişinin üzerinin aranması özel hayatın gizliliğine bir müdahale teşkil etmektedir. Bu bağlamda, üzeri aranan kişilerin nefret saikiyle seçilmesi halinde suç vasfı değişmekte ve suçun yarattığı zarar açıkça artmaktadır.

MADDE 14- Nefret saikiyle hedef alınan kişi veya kişilere karşı işlenen yağma suçu, bu suçun nitelikli halini oluşturmaktadır. Bu tür yağmada, suçun failleri sadece belli bir mal ya da parayı hukuka aykırı bir şekilde temin etmeyi değil, aynı zamanda nefret saikiyle hedef aldıkları kişi veya grubu, onları hedef alırken göz önüne aldıkları karakteristik özelliklerinden dolayı bir zarara uğratma ve/veya cezalandırma yoluna gitmektedirler. Bu nedenlerle nefret saikiyle işlenen yağma suçunun cezasının yasada belirtilen miktarda arttırılması bir zaruret olarak ortaya çıkmaktadır.

MADDE 15- Nefret saikiyle hedef alınan bir kişinin taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi suçun nitelikli halini işlemektedir.

MADDE 16- Nefret saikiyle ibadet yeri ve mezarlıkların tahrip edilmesi suçları gerek çoğunluk ve gerekse azınlık dinlerine mensup kişilere ait mekânlara karşı işlenebilirse de, nefret saiki söz konusu olduğunda daha sıklıkla azınlıklara karşı işlenen suçlarla karşılaşıldığı bir gerçektir.

MADDE 17- Bu suçların nitelikli biçimini oluşturan nefret saikiyle seçilen kişi veya kişilerin hedef alınması hali, içerdiği fazladan kusurluluk nedeniyle ceza artırımını gerekli kılmaktadır.

MADDE 18- Burada tehdidin nitelikli bir hali söz konusudur. Hem failin kastının yoğunluğu ve hem de bu tür bir saikle hedef alınan kitlenin üzerinde suçun yaratacağı etkinin çok daha fazla olması nedeniyle ceza artırımını bir zorunluluk arz etmektedir.

MADDE 19 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 20- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasına aşağıdaki bend eklenmiştir:

"k) Nefret saiki deyiminden; herhangi bir kişi veya grubun ya da o kişi veya grupla bağlantılı bir kişi veya grubun, kişi veya grubun ait olduğu ırk, milliyet, etnik köken, renk, dini inanç veya inançsızlık, siyasi görüş, dil, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, fiziksel veya zihinsel engellilik, sağlık durumu veya yaş nedenleriyle bu kanunda belirtilen suçlardan birine hedef olması, "

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 82'nci maddesinin 1'inci fıkrasına "k" bendi eklenmiştir.

"k) Nefret saikiyle,"

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 86'ncı maddesinin 2'nci fıkrasına "f" bendi eklenmiştir.

"f) Nefret saikiyle,"

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 94'üncü maddesinin 2'nci fıkrasına "c" bendi eklenmiştir.

"c) veya nefret saikiyle,"

MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 96'nci maddesinin 2'nci fıkrasına "c" bendi eklenmiştir.

"c) veya nefret saikiyle, "

MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 102'nci maddesinin 3'ncü fıkrasına (c) bendinden sonra gelmek üzere (d) bendi eklenmiş ve sonraki bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"d) nefret saikiyle"

MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 103'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Cinsel istismarın üstsoy, altsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısımları, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya nefret saikiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır."

MADDE 8- 5237 sayılı Kanunun 105'inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiillerin nefret saikiyle mağdurun özel olarak hedef alınarak işlenmesi halinde 1'nci ve 2'nci fıkralarda belirtilen cezalar yarı oranında artırılarak uygulanır."

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 106'nci maddesinin 2'nci fıkrasına "e" bendi eklenmiştir.

"e) nefret saikiyle"

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 109'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasına "g" bendi eklenmiştir:

"g) nefret saikiyle ,"

MADDE 11-5237 sayılı Kanunun 115'incimaddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Dini ibadet ve ayinleri engellenen grup nefret saikiyle seçilmişse, 1'nci fıkra da belirtilen ceza miktarı yarı oranında arttırılarak uygulanır."

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 116'ncimaddesinin 4'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Fiilin, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle veya nefret saikiyle hedef alınan bir kişiye karşı ya da gece vakti işlenmesi hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

MADDE 13-5237 sayılı Kanunun 120'nci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Hukuka aykırı olarak üzeri aranan kişi nefret saikiyle hedef alınmışsa suça verilen ceza yarı oranında arttırılır."

MADDE 14-5237 sayılı Kanunun 149'uncu maddesinin 1'nci fıkrasına "f" bendi eklenmiş, sonraki bentler teselsül ettirilmiştir.

"f) nefret saikiyle "

MADDE 15- 5237 sayılı Kanunun 152'nci maddesinin 2'nci fıkrasına "d" bendi eklenmiştir:

"d) suçun nefret saikiyle hedef alınan kişi veya kişilerin menkul veya gayrimenkul mallarına karşı"

MADDE 16-5237 sayılı Kanunun 153'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan "tahkir maksadıyla" ifadesinden sonra gelmek üzere "veya nefret saikiyle" ifadesi eklenmiştir.

MADDE 17-5237 sayılı Kanunun 170, 172, 173 ve 185'nci maddelerinde tanımlı yapılan suçların nefret saikiyle hedef alınan kişi veya gruplara karşı işlenmesi durumunda "ceza yarı oranında arttırılır" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18-5237 sayılı Kanunun 213'üncü maddesine 3'üncü fıkra eklenmiştir.

"(3) Suçun nefret saikiyle hedef alınan belli bir gruba karşı işlenmesi halinde ceza yarı oranında arttırılır"

MADDE 19 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.